

Lieta C-94/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 25. februāris

Iesniedzējtiesa:

Landesgericht Linz (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 6. februāris

Prasītājs un atbildētājs apelācijas tiesvedībā:

KV

Atbildētāja un apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Land Oberösterreich

Pamatlietas priekšmets

Mājokļa sociālais pabalsts trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir pastāvīgā iedzīvotāja statuss, tikai pēc vācu valodas pamatzināšanu apliecināšanas – Atbilstība Savienības tiesībām – Diskriminācija rases vai etniskās piederības dēļ

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai Direktīvas 2003/109/EK 11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir paredzēts *Oberösterreichisches Wohnbauförderungsgesetz* [Augšaustrijas Likumā par mājokļu būvniecības atbalstu] (turpmāk tekstā – “oöWFG”) 6. panta 9. un 11. punktā, saskaņā ar kuru Savienības pilsoņiem, EEZ valstu pilsoņiem un ģimenes locekļiem Direktīvas 2004/38/EK izpratnē sociālais mājokļa

pabalsts tiek piešķirts, nepieprasot apliecinājumu par valodas zināšanām, turpretim trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir pastāvīgā iedzīvotāja statuss, Direktīvas 2003/109/EK izpratnē tiek pieprasītas noteiktā veidā apliecināmas vācu valodas pamatzināšanas, ja ar šo mājokļa pabalstu ir paredzēts novērst pārmērīgo slogu, ko rada mājokļa izmaksas, taču iztikas minimumu (tostarp vajadzību pēc mājokļa) nodrošina arī cits sociālais pabalsts (uz vajadzībām balstīts minimālais nodrošinājums saskaņā ar *Oberösterreichisches Mindestsicherungsgesetz* [Augšaustrijas Likumu par minimālo nodrošinājumu] personām, kuras atrodas ārkārtas sociālā situācijā?

- 2) Vai “tiešas vai netiešas diskriminācijas” aizliegums “rasu vai etniskās piederības dēļ” saskaņā ar Direktīvas 2000/43/EK 2. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir paredzēts *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punktā, saskaņā ar kuru Savienības pilsoņiem, EEZ valstu pilsoņiem un ģimenes locekļiem Direktīvas 2004/38/EK izpratnē sociālais pabalsts (mājokļa pabalsts saskaņā ar *oöWFG*) tiek piešķirts, nepieprasot apliecinājumu par valodas zināšanām, turpretim trešo valstu pilsoņiem (tostarp trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir pastāvīgā iedzīvotāja statuss Direktīvas 2003/109/EK izpratnē) tiek pieprasītas noteiktā veidā apliecināmas vācu valodas pamatzināšanas?
- 3) Ja uz otro jautājumu tiek atbildēts noraidoši:

Vai diskriminācijas aizliegums, pamatojoties uz etnisko piederību, saskaņā ar Pamattiesību hartas 21. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir paredzēts *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punktā, saskaņā ar kuru Savienības pilsoņiem, EEZ valstu pilsoņiem un ģimenes locekļiem Direktīvas 2004/38/EK izpratnē sociālais pabalsts (mājokļa pabalsts saskaņā ar *oöWFG*) tiek piešķirts, nepieprasot apliecinājumu par valodas zināšanām, turpretim trešo valstu pilsoņiem (tostarp trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir pastāvīgā iedzīvotāja statuss Direktīvas 2003/109/EK izpratnē) tiek pieprasītas noteiktā veidā apliecināmas vācu valodas pamatzināšanas?

Atbilstošās Kopienu tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK;

Padomes Direktīva 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, it īpaši 11. pants;

Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības, it īpaši 1.–3. pants;

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, it īpaši 21., 34., 51. un 52. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Oberösterreichisches Wohnbauförderungsgesetz [Augšāustrijas Mājokļu būvniecības atbalsta likums] (turpmāk tekstā – “*oöWFG*”), it īpaši 6. panta 9. un 11. punkts, 23., 24. pants

Oberösterreichisches Antidiskriminierungsgesetz [Augšāustrijas Likums par diskriminācijas novēršanu] (turpmāk tekstā – “*oöADG*”), 1.–4. pants un 8. pants

Oberösterreichische Wohnbeihilfen-Verordnung [Augšāustrijas Noteikumi par mājokļa pabalstiem]; it īpaši 2.–4. pants

Oberösterreichisches Mindestsicherungsgesetz [Augšāustrijas Likums par minimālo nodrošinājumu] (turpmāk tekstā – “*oöBMSG*”), it īpaši 1., 4., 5., 6., 7., 8., 13. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 1981. gadā dzimušais prasītājs, kas ir Turcijas pilsonis, kopš 1997. gada dzīvo Austrijā un ir “trešās valsts pilsonis, kas ir pastāvīgais iedzīvotājs” Direktīvas 2003/109 izpratnē. Viņš dzīvo ar savu sievu un trīs bērniem Augšāustrijas federālajā zemē un līdz 2017. gada beigām saņēma mājokļa pabalstu saskaņā ar *oöWFG*. Kopš 2018. gada 1. janvāra mājokļa pabalsta saņemšanai trešo valstu pilsoņiem – pretēji tam, kā tas ir Savienības pilsoņu, EEZ valstu pilsoņu un ģimenes locekļu gadījumā Direktīvas 2004/38/EK izpratnē – saskaņā ar *oöWFG* 6. panta 9. punkta 3. apakšpunktu un 11. punktu ir jāapliecina noteiktas vācu valodas pamatzināšanas. Prasītājs pārvalda vācu valodu prasītājā līmenī, bet viņam nav neviens no paredzētajiem formālajiem apliecinājumiem, kādēļ viņa pieprasījums mājokļa pabalstam tika noraidīts. Viņš atbilst visiem pārējiem nosacījumiem un saņemtu mājokļa pabalstu, ja būtu EEZ pilsonis.
- 2 Prasītājs lūdz Augšāustrijas federālo zemi atlīdzināt zaudējumus nesaņemtā mājokļa pabalsta no 2018. gada janvāra līdz novembrim apmērā, proti, 281,54 EUR mēnesī, pieskaitot atlīdzinājumu par morālo kaitējumu 1000 EUR apmērā. Šī lūguma pamatojumam viņš atsaucas uz *oöADG* 8. pantu.
- 3 Pirmās instances tiesa prasību pilnībā apmierināja. Augšāustrijas federālā zeme par šo iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.
- 4 Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka mājokļa pabalsts esot pamata pabalsts Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē. Tā arī uzskatīja, ka prasība

aplūcināt vācu valodas zināšanas neesot objektīva un ka ar to prasītājs tiekot diskriminēts viņa “etniskās piederības” dēļ.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 5 Prasītājs apgalvoja, ka ar *oöWFG* 6. panta 9. punkta 3. apakšpunktu un 11. punktu viņam bez jebkāda objektīva pamatojuma esot radīta nelabvēlīgāka situācija viņa etniskās piederības dēļ. Turklāt mājokļa pabalsts esot pamata pabalsts Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē.
- 6 Augšāustrijas federālā zeme uzskata, ka nepastāv atšķirīga attieksme etniskās piederības dēļ, ka prasība attiecībā uz vācu valodas zināšanām ir objektīvi pamatota un ka mājokļa pabalsts nav pamata pabalsts Direktīvas 2003/109/EK izpratnē.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Prejudiciālo jautājumu savstarpējā saistība

- 7 Uz pirmo un otro jautājumu būtu jāatbild atsevišķi. Ja mājokļa pabalsts ir jāuzskata par pamata pabalstu Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē, tad no Savienības tiesību viedokļa tas ir jāpiešķir prasītājam jau tikai šī iemesla dēļ neatkarīgi no tā, vai pastāv arī diskriminācija. Taču papildus nesāņemtajam mājokļa pabalstam prasītājs prasa arī atlīdzinājumu par morālo kaitējumu, pamatojoties uz diskrimināciju viņa etniskās piederības dēļ.
- 8 Ja mājokļa pabalsts nav uzskatāms par pamata pabalstu Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē, tomēr ir iespējams, ka *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punktā paredzētais tiesiskais regulējums ir nepieļaujama diskriminācija Direktīvas 2000/43 izpratnē vai ka ar to tiek pārkāpta Pamattiesību harta. Iesniedzējtiesa uzskata, ka Augšāustrijas federālajai zemei, ja tā izmanto Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punktā paredzēto izņēmumu, ir pienākums, izstrādājot šādu tiesisko regulējumu, ievērot citus Savienības tiesību noteikumus, tādus kā Direktīva 2000/43 un Pamattiesību harta, un šajā ziņā nedrīkst piemērot diskriminējošus kritērijus. Direktīvas 2003/109 5. apsvērumā ir skaidri norādīts, ka dalībvalstīm šī direktīva būtu jāīsteno cita starpā bez diskriminācijas rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpašību vai valodas dēļ. Tādēļ iesniedzējtiesas ieskatā tas, vai ar *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punktu ir pārkāpta Direktīva 2000/43 vai Pamattiesību harta ir jāizvērtē arī neatkarīgi no Direktīvas 2003/109 11. panta.
- 9 Attiecībā uz saikni starp Direktīvu 2000/43 un Pamattiesību hartu iesniedzējtiesa uzskata, ka Tiesa diskrimināciju, kas ietilpst Direktīvas 2000/43 piemērošanas jomā, vispirms izvērtē saskaņā ar šo direktīvu un uz Pamattiesību hartu atsaucas tikai tad, ja tā secina, ka pamatlietas faktiskie apstākļi neietilpst tāda atvasināto tiesību akta piemērošanas jomā, kurā ir konkretizēti Pamattiesību hartā paredzētie

diskriminācijas aizliegumi (skat., piemēram, Tiesas spriedumu, *Küçükdeveci*, C-555/07).

- 10 Šajā tiesvedībā ir iespējams, ka Direktīva 2000/43 nav piemērojama it īpaši direktīvas 3. panta 2. punkta dēļ. Tomēr no iesniedzējtiesas viedokļa tas obligāti nenozīmē, ka nepastāv arī Pamattiesību hartā aizliegta diskriminācija, cita starpā tāpēc, ka Pamattiesību hartā nav Direktīvas 2000/43 3. panta 2. punktam atbilstoša izņēmuma noteikuma. Attiecībā uz Direktīvas 2000/43 3. panta 2. punktu cita starpā rodas jautājums, vai ar šo tiesību normu no šīs direktīvas piemērošanas jomas faktiski ir izslēgta netieša diskriminācija etniskās piederības dēļ (sasaistot ar pilsonības kritēriju), uz kuru citādi attiektos minētā direktīva, vai arī direktīvas 3. panta 2. punktā paredzētajos gadījumos jau nevar pastāvēt netieša diskriminācija etniskās piederības dēļ, līdz ar to šī tiesību norma ir jāuzskata par vienkāršu precizējumu.
- 11 Turklāt iesniedzējtiesa uzskata, ka ir iespējams, ka *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punkts ir pretrunā Savienības tiesībām Pamattiesību hartas pārkāpuma dēļ, pat ja šādu tiesisko regulējumu neliedz ne *Direktīva 2003/109*, ne *Direktīva 2000/43*, it īpaši ņemot vērā, ka ar šīm direktīvām nevar ierobežot Pamattiesību hartā paredzēto diskriminācijas aizliegumu tvērumu (skat., piemēram, ģenerālvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumus lietā *Test-Achats*, C-236/09, 29. un 30. punkts).

“Pamata pabalsti” Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē

- 12 Saskaņā ar *Ausschuss für Wohnbau, Baurecht und Naturschutz des oberösterreichischen Landtags* [Augšaustrijas landtāga mājokļu būvniecības, būvniecības un dabas aizsardzības komitejas] viedokli mājokļa pabalsts nav sociālās palīdzības pamata pabalsts Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē. Šīs direktīvas prasības attiecībā uz pamata pabalstiem aptverot *oöBMSG*. 2013. gada grozījumos cita starpā bija paredzēts, ka trešo valstu pilsoņiem pēdējo piecu gadu laikā ir jāizpilda noteiktas iztikas minimuma prasības, kas neattiecas uz Austrijas pilsoņiem un tiem līdzvērtīgām personām. Tādējādi šī komiteja iesniedzējtiesas skatījumā ir norādījusi, ka Augšaustrijas landtāgs plāno izmantot Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punktā paredzēto izņēmumu. Tomēr trešo valstu pilsoņi (tostarp trešo valstu pilsoņi, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji) nav tikuši vispārīgi izslēgti no mājokļa pabalsta saņemšanas, bet gan šīm personām tika noteikti papildu nosacījumi.
- 13 Tiesa pamata pabalstu jēdzienu ir aplūkojusi lietā *Kamberaj*, C-571/10 saistībā ar Bolcāno mājokļa pabalstiem. Šajā ziņā tā precizēja, ka šajā jēdzienā ietilpst sociālās palīdzības vai sociālās drošības pabalsti, kas indivīdam palīdz nodrošināt tādas pamatvajadzības kā ēdiens, mājoklis un veselība (91. punkts). Balstoties uz šo tā, atsaucoties uz Pamattiesību hartas 34. pantu, ir noteikusi kritērijus, izmantojot kurus valsts tiesai vēlākā posmā ir jāizvērtē mājokļa pabalsta kā pamata pabalsta kvalifikācija. Tiesa šajā ziņā par nozīmīgu atzina pabalsta mērķi,

tā lielumu, piešķiršanas nosacījumus un šī pabalsta vietu Itālijas sociālās palīdzības sistēmā (92. punkts).

- 14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šo principu piemērošana Augšaustrijas mājokļa pabalstam nav viennozīmīga. Mājokļa pabalsta mērķis ir novērst pārmērīgu slogu, ko rada mājokļa izmaksas. Ņemot vērā tā apmēru un piešķiršanas nosacījumus tas ir atbalsts mājokļa izmaksu segšanai, kas cita starpā ir atkarīgs no ienākumiem, personu skaita mājāsaimniecībā un dzīvojamās platības lieluma un kura maksimālais apmērs ir 300 EUR. Mājokļa pabalsts nav paredzēts, lai pilnībā segtu pabalsta saņēmēja mājokļa izmaksas, bet gan parasti sedz daļu no mājokļa izmaksām, lai personām ar zemiem ienākumiem nebūtu pārāk liela daļa savu ienākumu jāvelta atbilstošam mājoklim.
- 15 Savukārt *oöBMSG* (redakcijā, kas ir piemērojama) paredzētā minimālā nodrošinājuma mērķis ir vispārīgi personām, kuras atrodas ārkārtas sociālā situācijā, nodrošināt cienīgu dzīvi, tostarp apmierināt vajadzību pēc mājokļa. Tas ir saistīts ar būtiski stingrāku nosacījumu izpildi nekā mājokļa pabalsts, un to var saņemt personas bez ienākumiem vai ar ļoti zemiem ienākumiem. Tas šajā ziņā nozīmē, ka sociālā maznodrošinātība ir ievērojami augstāka. Tādējādi personas ar zemiem ienākumiem, bet principā – minimālā nodrošinājuma nosacījumu izpratnē – ar ienākumiem, kas nodrošina eksistenci, var saņemt mājokļa pabalstu, bet tās nesaņem minimālā nodrošinājuma pabalstus. Dažos gadījumos ir iespējams saņemt gan mājokļa pabalstu, gan minimālo nodrošinājumu (noteiktos apstākļos ar daļēju ieskaitīšanu). Tomēr šo abu sociālo pabalstu mērķauditorijas nav identiskas.
- 16 Iesniedzējtiesai, it īpaši ņemot vērā šo normatīvo pieeju, rodas jautājums, vai (un, attiecīgā gadījumā, atkarībā no kādiem papildu apstākļiem) tikai *oöBMSG* paredzētie pabalsti ir jāuzskata par pamata pabalstiem Direktīvas 2003/109 11. panta 4. punkta izpratnē, vai arī tas attiecas arī uz mājokļa pabalstiem saskaņā ar *oöWFG*, jo arī to mērķis ir novērst pārmērīgu slogu, ko rada mājokļa izmaksas, kaut arī tie atšķirībā no minimālā nodrošinājuma neparedz attiecīgās personas ārkārtas sociālo situāciju.

Diskriminācija “rasu vai etniskās piederības dēļ” Direktīvas 2000/43 izpratnē

- 17 Ar *oöADG* ir transponēta Direktīva 2000/43, turklāt šajā likumā jēdziena “rase vai etniskā piederība” vietā runa ir par “etnisko piederību”. Taču šim jēdzienam principā vajadzētu būt tādai pašai nozīmei kā Savienības tiesību jēdzieniem “rase vai etniskā piederība”.
- 18 Kā to saprot iesniedzējtiesa, atšķirīga attieksme, kas balstīta uz trešās valsts pilsoņa statusa kritēriju, kā tāda, ņemot vērā Direktīvas 2000/43 3. panta 2. punktu, principā neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā (Tiesas spriedums, *Kamberaj*, C-571/10, it īpaši 48.–50. punkts, kā arī lieta *Jyske Finans*, C-668/15).

- 19 Tomēr rodas jautājums, vai piesaiste pilsonībai zināmos apstākļos tomēr var būt netieša diskriminācija etniskās piederības dēļ. Tas tādēļ, ka iesniedzējtiesa uzskata, ka būtu iespējams, izmantojot piesaisti formālam pilsonības kritērijam, netieši sasniegt mērķus, kuri varētu tikt uzskatīti par netiešu diskrimināciju etniskās piederības dēļ.
- 20 Šajā gadījumā iesniedzējtiesai ir jāizskata tiesiskais regulējums, ar kuru tiek nošķirts ne tikai, balstoties uz kritēriju par trešās valsts pilsonību, bet gan ir paredzēta ar to saistīta prasība par noteikta līmeņa vācu valodas zināšanām, kuras var apliecināt tikai noteiktos, precizētos veidos (*oöWFG* 6. panta 9. un 11. punkts). No iesniedzējtiesas viedokļa nav skaidrs, kā būtu jā kvalificē šāds gadījums, it īpaši ņemot vērā šīs direktīvas piemērošanas jomu un Direktīvas 2000/43 3. panta 2. punktā paredzēto izņēmuma noteikumu.
- 21 Gadījumā, ja *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punkts būtu jāizvērtē saistībā ar netiešu vai “slēptu” diskrimināciju, būtu jāpārbauda šī tiesiskā regulējuma objektīvais pamatojums Direktīvas 2000/43 2. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē. *OöWFG* 6. panta 9. un 11. punkta mērķis bija noteikt trešo valstu pilsoņiem ierobežojošāku piekļuvi mājokļa pabalstiem, turklāt konkrēti attiecībā uz prasību par vācu valodas zināšanām tika būtībā argumentēts ar to, ka tās esot nozīmīgas sociālajai integrācijai.
- 22 Iesniedzējtiesas ieskatā ir apšaubāmi, vai šī prasība apliecināt vācu valodas zināšanas, lai saņemtu mājokļa pabalstu, it īpaši konkrēti izvēlētajā kārtībā, var tikt uzskatīta par objektīvi pamatotu. Pirmkārt, varētu uzskatīt par apšaubāmu, kāpēc valodas prasība ir nepieciešama papildus citiem *oöWFG* izvirzītajiem nosacījumiem, saskaņā ar kuriem trešo valstu pilsoņi katrā ziņā var saņemt mājokļa pabalstu tikai tad, ja viņi Austrijā dzīvo jau vairāk nekā 5 gadus un parasti jau ilgāku laiku ir nodarbināti. Otrkārt, tieši attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kuri ir pastāvīgie iedzīvotāji, Direktīvas 2003/109 izpratnē papildu prasība par vācu valodas zināšanu apliecināšanu varētu tikt uzskatīta par apšaubāmu, jo šīm personām katrā ziņā bija jāatbilst jau vairākiem Austrijas *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz* [Likumā par dzīvesvietu un uzturēšanās tiesībām] paredzētajiem ar integrāciju saistītiem nosacījumiem, lai iegūtu šo statusu (skat. no Savienības tiesību viedokļa Direktīvas 2003/109 5. panta 2. punktu). Turklāt varētu apšaubīt arī to, kāpēc nepieciešamās, salīdzinoši zemās vācu valodas zināšanas var tikt apliecinātas tikai ar likumā paredzētiem īpašiem, formāliem apliecinājumiem.

Pamattiesību hartas noteikumi

- 23 Gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka Direktīva 2000/43, it īpaši pamatojoties uz tās 3. panta 2. punktu, nav piemērojama pamatlietas faktiskajiem apstākļiem, iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punktā ietvertais tiesiskais regulējums ir jāizvērtē, ņemot vērā Pamattiesību hartu. Tas saskaņā ar Pamattiesību hartas 51. panta 1. punktu ir jāievēro, īstenojot Savienības tiesības. Ņemot vērā judikatūru par Pamattiesību hartas piemērošanas jomu,

iesniedzējtiesai šķiet loģiski secināt, ka tāds tiesiskais regulējums kā *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punktā var tikt izstrādāts, tikai ņemot vērā Pamattiesību hartas noteikumus. Pamattiesību hartas piemērošanas joma cita starpā varētu tikt paredzēta tādēļ, ka Savienības tiesībās pastāv noteikumi, kad trešo valstu pilsoņiem, kuri ir pastāvīgie iedzīvotāji, ir jāpiešķir sociālie pabalsti un ka pamatlietā būtisko valsts tiesisko regulējumu var uzskatīt par tādu, ar kuru tiek īstenoti šie principi (skat. arī Direktīvas 2003/109 5. apsvērumu).

- 24 Pamattiesību hartas 21. pantā cita starpā ir paredzēts diskriminācijas etniskās izcelsmes dēļ aizliegums. Saskaņā ar Pamattiesību hartu tiesību ierobežojumam ir jābūt noteiktam tiesību aktos, ir jārespektē tā būtība un, ievērojot proporcionalitātes principu, to drīkst uzlikt tikai tad, ja tas ir nepieciešams un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (Pamattiesību hartas 52. panta 1. punkts).
- 25 Attiecībā uz iesniedzējtiesas apsvērumiem par *oöWFG* 6. panta 9. un 11. punkta objektīvo pamatojumu ir jānorāda uz apsvērumiem saistībā ar Direktīvu 2000/43. Tos *mutatis mutandis* var pārnest attiecībā uz samērīguma pārbaudi, kas paredzēta Pamattiesību hartas 52. panta 1. punktā.